

VAASAN KAUPUNKI

VASA STAD

1 (3)

Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi
00102 EDUSKUNTA

Viite HE 192/2024 vp

Vaasan kaupungin kirjallinen vastaus Hallintovaliokunnan lausuntopyyntöön

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi / Hallintovaliokunta 28.11.2024

Konsernihallinnon johtaja Jari Karjalainen, puh 040 669 4464, jari.karjalainen(at)vaasa.fi
Hyvinvointijohtaja Virve Flinkkilä, puh. 040 512 8830, virve.flinkkila(at)vaasa.fi
Kotoutumispäällikkö Hanna Kakko, puh. 040 087 7217, hanna.kakko(at)vaasa.fi

Vaasan kaupungin kirjallinen asiantuntijalausunto

Vaasan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto. Lausuntopyyntö koskee hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Rahoitukseen kohdentuvat leikkaukset

1.1.2025 voimaan astuvan kotoutumislain muuttaminen ja rahoitukseen kohdistuvat merkittävät leikkaukset valmistelun tässä vaiheessa, haastavat valmistelutyötä ja kuntataloutta. Esitetyt säästötoimet kohdistuvat tehtäviin, joiden eteen on jo kunnissa tehty paljon valmistelutyötä, eivätkä ne tuo kunnille juurikaan tosiasiallisia säästöjä. Samanaikaisesti, kun rahoitusta leikataan tuntuvasti, kohdennetaan laissa kuntiin uusia tehtäviä. Perustoimeentulotuen kustannusten korvaamiseen kohdentuvat muutokset siirtävät merkittävää taloudellista taakkaa kunnille.

Vaasassa toimeentulotuen varassa elävät kotoutujista erityisesti tilapäisen suojelun piirissä olevat kuntalaiset, joilla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen. Kotikunnaksi Vaasan on rekisteröinyt jo yli 700 tilapäisen suojelun piirissä olevaa henkilöä. Se maksetaanko tämä viimesijainen tuki valtion vai kunnan varoista ei muuta toimeentulotuen tarvetta, eikä Vaasan kaupunki näe, että tästä syntyisi tosiasiallisia säästöjä julkisen sektorin kokonaisuuteen, mutta kuntatalouden kannalta vaikutus on merkittävä. Kelan tilastotietopalvelussa perustoimeentulotuen menot valtion kokonaan rahoittaman perustoimeentulotuen osalta ovat Vaasassa 01-10/2024 tilastointijaksolla olleet 2 348 035€.

Kotoutujien työllistymisessä on tunnistettuja haasteita, eikä perustoimeentulotuen rahoitusvastuun siirtäminen kuntaan ole keino nopeuttaa haastavasti työllistyvän ryhmän työllistymistä. Työllisyysalueiden toiminta ja kotoutumislain uudet toimenpiteet käynnistyvät 1.1.2025, eivätkä poista toimeentulotuen tarvetta tai nopeuta työllistymistä välittömästi. Lisäksi kuntiin siirtyy TE uudistuksen yhteydessä palveluvelkaa erityisesti kotoutuja-asiakkaiden palveluissa. Jonot kotoutumiskoulutuksiin ovat siirtymävaiheessa suuret.

KELA on arvioinut, että toimeentulotuen saajien määrät ovat kasvussa, johtuen mm. asumistuen leikkauksista (KELA:n tiedote 18.3.2024), joten kuntien rahoitusvastuu kasvanee myös tätä kautta. TE24-uudistuksen mukainen valtionosuus pienenee samaan aikaan tuoden kuntatalouteen uusia haasteita vuoteen 2026.

Laskennallisen korvauksen leikkaus kohdennetaan vahvemmin alle 7-vuotiaiden lasten osalta maksettaviin korvauksiin. Vaasassa on tällä hetkellä laskennallisen korvauksen piirissä alle 7- vuotiaita reilu 7 %:a kaikista korvauksen piiriin kuuluvista. Tämä tarkoittaa Vaasan kokoluokassa noin 300 000 euron leikkausta. Yli 7-vuotiaisiin kohdistuva leikkaus puolestaan tulisi olemaan noin 400 000. Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan leikkaus heikentäisi merkittävästi Vaasan kaupungin mahdollisuuksia tuottaa uuden kotoutumislain mukaisia kotoutumisen edistämisen lakisääteisiä palveluita.

Kumottaviksi esitetyt pykälät ja kevennettävät tehtävät

Vaasan kaupunki kannattaa vahvasti sitä, että rahoitusleikkausten ohessa myös lakisääteisiä tehtäviä kevennetään. Kevennettävillä tehtävillä tulisi olla taloudellista vaikuttavuutta. Yhtenä säästötoimena esitetään luopumista uudesta kotoutumisohjelma-asiakirjasta. Voimassa olevien ohjeiden mukaisesti kyseinen asiakirja on kuitenkin toimitettava ELY:lle 5.12.2024 mennessä ja se on edellytys, että kunnalle voidaan maksaa laskennalliset korvaukset. Tämä ei tuo kunnille säästöä.

Monialaisten kotoutumisen ja osaamisen palvelutarpeen arviointien ja monialaisten kotoutumissuunnitelmien kumoaminen tuo suoraa kevennystä lähinnä hyvinvointialueen osalta. Osittain tämä keventää myös kunnan kotoutumispalveluiden sekä työvoimaviranomaispalveluiden prosesseja, vähentäen sitä kautta jonomuodostusta. Nykyisillä hyvinvointialueen ja kunnan välisillä palveluohjauksen käytänteillä voidaan jatkaa, eikä toimintamallimuutoksille ole enää valmistelutarvetta.

Kevyemmällä byrokratialla hoidetut kotoutumista edistävät palvelut voivat johtaa nopeampaan työllistymiseen pitkällä tähtäyksellä. Riskinä kuitenkin on, että kotoutujien pääsy sosiaali- ja terveyspalveluihin heikkenee entisestään. Vaasan kaupunki näkee, että perheen kotoutumissuunnitelmasta luopuminen selkeyttää kotoutumisen suunnitelmien kokonaisuutta ja vähentää päällekkäisyyttä, mutta ei tuo säästöä.

VAA SAN KAUPUNKI

VASA STAD

3 (3)

Kunnan maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän lakisääteisen velvoitteen kumoaminen on hyvä normien purun näkökulmasta, mutta ei tuo säästöjä. Kotoutumisen kokonaisuuden suunnittelu- ja seurantavelvoitteiden kevennys on myös hyvä normin purku toimenpide, mutta ei tuo suuria säästöjä, lähinnä vähentää päällekkäisyyttä raportointivelvollisuuksissa.

Vaasan kaupunki haluaa tuoda esiin, että varsinaisen uuden kotoutumislain, joka on hyväksytty 14.3.2023 ja tulossa voimaan 1.1.2025, pohjalta on tehty valmistelutyötä sekä paikallisissa että valtakunnallisissa verkostoissa, ja asiantuntijoiden työtä on käytetty merkittävästi eri organisaatioissa. Tämä hallituksen esitys tuli uudistusten valmistelun kannalta erittäin myöhään. Kuntien mahdollisuus taata palvelutuotannon katkeamattomuus ja turvata täysin uusien tehtävien osalta palvelutuotannon käynnistäminen heti lain tullessa voimaan heikkenivät erityisesti viime hetken muutosten myötä.

Vaasassa 26.11.2024

Jari Karjalainen
Konsernihallinnon johtaja
Vaasan kaupunki

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende